

An Pullo janngudo,
haani anndaa nafal
jannde maada!

War ekkitooden
no kuutirten e jannde men
ngam nde nafana'en no haani.

Deftere nden winndaama e

**Moforde ngam Waduki Kuude Winnduki Defte e
Fulfulde 2008**

Fulfulde Literacy Promotion Project (FLPP)
Ngam koo moye Pullo haani jangga!

Piyuki Didabi 2011-08 — Dereaji 100
© 2008 Y. Hamidu e I.N. Usman
© Diidi: Renée C. Wenger e *SIL Int'l Lit.*

An Pullo janngudo,
haani anndaa nafal
jannde maada!

War ekkitooden
no kuutirten e jannde men
ngam nde nafana'en no haani.

Winnduƙe ngoni
Yaya Hamidu
e
Ibraahim N. Usman

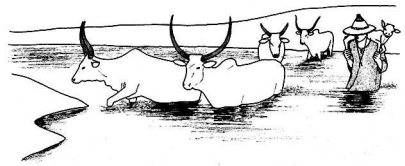
Dume woni nafal jannde?

Use banndiraabe Fulbe. Min nanii beldum a waawi jannguki. Daa koo moye Pullo e waawi waduki non daa burii! Min anndaa ko wadi an fuddudaa ekkitaaki jannde ammaa jannde e woodi nafal dudngal.

Minon binndube deftere nde'e min dfo. Min Njawdiri mi Pullo ladde. No mi ummii mi tawi nyaako am e dura. Pullo rimiyam. Kosam mi pemmbiraa, nyaako am dum Pullo Yaabaajijjo. Taa wi'ii habaru pulaaku e mi anndi koo dum koye woni pulaaku. Min boo mi demoowo. E mi dura, e mi rema. Ko mi fuddi jannde e mi woodi duubi 20. Mi duroowo nder ladde ammaa e woodi nyalnde nde godfo wi'i o omtanayyam laawol jannde. Ko nden mi anndaa nafal jannde soosey ammaa naa' ko neebi gada fudduminde mi yi'i nafal mayre. Mi yi'ii no jannde wallirtayam mi ekkitoo kuuje de mi meedaayi numuki e dow. Jooni duubi am 27. Mi neebaayi soosey e jannde ammaa e mi yi'a nafal to am. Donmaa e mi walla banndiraabe am e ko mi ekkitii e jannde. Mi nanii beldum ngam koo ndeye e mi beyda anndal am

dow laawol jannuki defte. Jooni mi burii waawuki jannde Fulfulde e Haadiire ammaa e mi ekkitoo Wodeere. Mi nanii beldum jannde am!

Min, Yaaya, mi Pullo gariiri. Mi danyaama e leydi Kamaru. Mi fuddi jannde daga mi suka. To am jannde

dum bo nyaamuki ngam mi fuddii wadukinde ko mi mawna. Mi anndaa ko mi wadata daa mi waawaa jannde! Koo ndeye to mi yidi mi beyda anndal am dow goddum e mi anndi to mi hebii deftere dow maajum, walaa ko hadatayam ekkitaakidum! Jannde e wallayam nder koo dume ko mi yidi waduki. Jooni e mi waawi jannde nder demle nayi – Laarabankeere e Firansiire e Fulfulde e Wodeere. Ngam e mi waawi jannde, ekkitaaki nodduki baleeri demle de mi anndaa sadantaayam. Nden jannuki baleeri din e wallayam naa' sedda ekkitaakide!

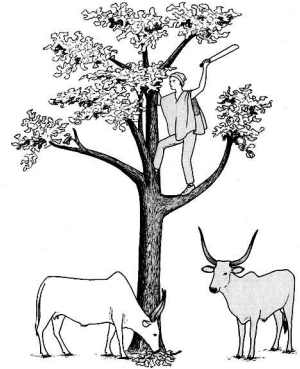

Minon dido min kawtii ko'e min mbinndii derewol ngo'ol ngam min fuu min ngi'ii nafal jannde. Donmaa min ngidi min cemmbidina'on nder jannde mon ngam on keba nafal dudngal daga mayre.

Fulbe dudbe e mbi'a walaa wodngol laawol sey durngol tan. Kiila ndenno du'um woni goonga. Ammaa to' ndaaren ko wutii keenya, igga ndaaren ko waroyta jaango. Fulbe waawube bannadi mbi'ii, ***“Keenya naa' dum hannde. Ko yabbino yaltoytaa.”*** E duubi yabbiidi, enen Fulbe en njoodii feere men nder ladde.

Anndal men dow ladde nden e mardiiji men heyii'en. To en ngidi nyawnden mardiiji men en kuutira e ledde e haako e geene e dadi tan. To en ngidi ko bornooden, sey sanyen e ko'e men. To naa' gawri, walaa ko coodeten daga to wodbe. En njaha koo toyee to ngidd'en. En kawrataa e goddo to naa' gaynaako. Ladde e we''itii.

Ammaa e jaamanu du'um duuniyaaru waylitake naa' sedfa! Raa ladde fudfi re'uki ngam yimbe leydi Nanjeeriya layi, duudi. Koo en ngoodi na'i dufdi en mbaawataa duroykidi no haani ngam ladde biibake! Durdude nde'ii. Wodbe e mbi'a, "En ndillu leydi hirna." Dufbe e mbi'a ndillay Iloori ngam ladde e woodi ton. Ammaa ladde re'ay ton maa. Ay duubi gada e woodi ladde e do'o woyla donmaa. Ammaa to

nde? Nde re'ii. En mbaawataa ndoggen daga demoobe bo ndenno. Yimbe duudii aynum! Sukaabe meeden maa ngalaa to ndaroo. Haani keben wodnde dabare ngam jodnde jam.

Iri ndeye dabare tokketen?

Haa min Njawdiri mi hokka'on habaru. Wodnde nyalnde mi weetoyi e wuro Dawji. Hanko mo ndottiijo. O heeciyyam naa' sedfa. Nde mi yottii, sey

mi silminii o jabbiyam. E min nder metu sey ndaarumi wigeere to mo joodii nde remdaama, sey mi wi'imo, "Kay! Duubi gada ko min ndibtayno do'o, gese ngalaa!"

Sey o wi'iyam, "Ayya suka!
Jaamanuure meeden nde waylitake! E jaamanu amin ko a woodi bibbe sappo a waaway maraabe e kosam tan. Na'i e kaara! Donmaa gawri walaa ceede bono jooni. Kolte maa cadaa bono jooni. E dow ceede sedda neddo waaway mara sukaabe muudum. Ammaa taa raarii e nde'e jaamanuure naa' dum non. Bigeeje ngalaa bo ndenno."

O beydi wiikiyam, "Suka am, wafu ko wallaymaa!"

Sey mi yamimo, "Nyaako, ko mi wadata?"

Sey o wi'iyam, "Mi numii dudum dow yamol maada. E mi yi'a sukaabe men dudbe ngalaa wodngal kuugal sey durngol. Jooni ladde bibbake. Na'i payataa bo ndenno. Raa caaworiiji am tati. Nduraa, ndemaa, nden boo njannгаа!"

Gada nde mi hooti sey mi raari mi numi e bernde am, "Goonga maako, dum non. No mi ummii mi tawi nyaako am e dura. Naa' ko neebi wuro amin fuddi remuki. Ammaa demal amin hewtaayi bo wodbe tawo. Min mi yaadake mi fuddii jannuki. Mi wadi duubi sedda e jannde tawo, ammaa mi fuddi yiiki no nde

wallirtayam e jodnde am. Mi jabii caaworiiji maako fuu!”

Too, haani en fuu boo njaben caawori ndottiijo on! En ngalaa to ndoggeten njahen! To en mbi'ii e dow nagge tan baggotooden, en mbonay. E haani beyden anndal men ngam keben no njoodortooden. Duuniyaaru waylitake. Anndal men ngal ndenno heyaayi'en ngam jaamanu du'um! Dume ngadeten ngam ekkitooden ko wallata'en nder jodnde men?

Ndottiijo on wi'ii e woodi kuuje tati kaanude ngaden. Naa' on don ndottiijo tan wi'ata non. Kuuje den ngoni durngol e demal e jannde.

En mboowii durngol.

En ngi'a nafal demal to wodbe.

Ammaa no jannde nafirta'en?

Kiila an jannugo a wi'ay, “Naa' mi jannii? Mbiidon mi anndaa nafal jannde am?”

Useni banndiraawo. Ko wafi min mbi'i non woni e min ngi'a Fulbe sukaabe be fuddii jannde ammaa be

kebaayi nafal dufngal to mayre ngam be anndaa no be kuutinirta e mayre.

Raa habaru dum min Yaaya nani dow nafal jannde ndenno. Habaru dum dum goonga. Dum wadii nder leydi Kamaru. Kiila dum wallay'en keften nafal jannde to meeden jooni.

Habaru dum um dow bibbe Ardo Umaru.

E duubi yaɓbiidi nder gariiri Malaja Laamiido e woodi nyaako bi'eteedo Ardo Umaru. Ardo on e woodi bibbe worbe dido. Fuu bibbe ben dido be kewtii yahki janggirde. Afo on e wi'e Baleeri, oya on Iiro.

Too, e woodi nyalnde nde gomnati wi'i dum winnda inde sukaabe ngam be nattinee janggirde furaamari. Sey raa dum yottake to wuro Ardo Umaru ngam dum winnda inde bibbe maako Baleeri e Iiro ngam be natta janggirde nden. Ammaa nde dum diiwitani ardo on ko gomnati wi'i, sey o wi'i, "Too, mi jabii Iiro nattinee ammaa Baleeri nattintaake jannde jooni. Mi alataamo o natta gariiri."

E non boo Ardo Umaru wadi. Baleeri alaaka natti janggirde ammaa Iiro nattinaa. Ko wadi Ardo Umaru wadi non woni e mo numa Baleeri woni bidɗo maako dimo Pullo, Iiro boo no jaaluujo. O numi, "Jaaluujo haani jangga Wodeere, ammaa bii

Pullo dimo sey Laarabankeere e laawol durngol tan haani ekkitoo.”

Donmaa o numi to’ Baleeri on jangga sey ala ndonu mum pulaaku.

Too, nde dum fuddi janggirde, Iiro tiinii nder jannde. Baleeri boo e don dura na’i. Ammaa jemmaare fuu dum hawtay to Moodibbo Jibirin ngam ekkitaaki Al Qur’aana hawtii e Iiro fuu.

Donmaa Iiro janggaydo Wodeere furiimo hebtuki baleeri ngam yaadake ekkitake winnduki e janguki e furaamari. Baawo nde Iiro henyi furaamari o natti sakanndere. Ton maa o hebaayi cadeele, o janggi boddum haa o timmini.

Nden nde o hennyi sakanndere, dum wadimo ardiido janggirde furaamari nde gariiri mabbe. O walli sukaabe dudbe ekkitaaki jannde e winnduki. Donmaa o winndi defte dudde ballayde Fulbe ekkitaaki jannde. Non boo godde defte de taariha Fulbe e de durngol.

Gada duubi sedda yabbii, gomnati leydi mabbe jaarimo janggirde mardiiji. Nde o timmini jannde maako dum

wadimo ardiido likita'en mardiji nder leydi mabbe.
Ngam maajum o winndi defte duffe dow maagani na'i
e baali e be'i.

Carel ngel Iiro ali wuro nyaako mabbe
o dilli wodndi gariiri feere o joodoyii
haade suudu kuugal maako.

Baawo baalde sedda gada mo dillii sey Ardo Umaru
hebi dereewol daga gomnaajo leydi ndin. Wattu dum
Baleeri boo don joodii haade ardo on. Sey ardo
hokkimongol o jannanadumngol. Acee, Baleeri haa
jooi ekkitaaki jannuki. Sey o monni o wi'i nyaako
maako, "Yahran ngaari maada jannane!"

Carel ngel ardo sibtori ko o waduno ngam kanko e
hoore maako hadi Baleeri
yahki janngirde. Sey gondi
ili e gite maako o nani
semtudum. Too, Ardo
Umaru hehti boofol

muudum. O hunii o hadataa bibbe maako horiibe
yahki janngirde. Daga don koo ndeye e mo wada ka
wagginki sukaabe gureeji mabbe fuu be njangga, be
beyda anndal defte. Nde carel nattinki sukaabe nder
janngirde furaamari wadi, ardo umri ndotti'en gure fuu
nattina bibbe mabbe janngirle furaamari.

Baawo duubi sedda sukaabe gureeji mabbe beydi
anndal haa e be mbaawi coggu maagani. E be njangga
defte feere-feere koo ndeye, koo nde winndaande nder
Fulfulde koo Wodeere. Non boo be mbaaway nanuki

habaru daga reydiyo nder Wodeere. Sukaabe maɓɓe duɗɓe kebi kuugal nder gomnati bo Iiro.

Raa godɗum habaru dawtayɗum holluki'en nafal jannde haa faamen bodɗum.

E woodi godɗo innde maako Ali. Nde weeti fuu to o fottii e higo maako Buuba, Buuba on sey wi'amo, “Ali, haani njannгаа!” Ali sey jalamo wi'a, “Dume jannde booko nafata?”

Wodnde nyalndere kaye'en e kawti e siidootira to durngol. Sey raa sooji'en diɗo ndarii ngam yama datal. Ali e don haade maɓɓe sey ɓe yamimo e Wodeere, “Toye datal Yaada Gungume?” Ali sey sutiibe tan ngam mo nanataa Wodeere. Sooji'en ɓen njalimo mbi'i, “An a Pullo boɗeejo coy e gaasa bo Nasaara, a janngaayi?” Ali heɓti no ɓe njalayɗum ngam o nanataa Wodeere. Sey o turni hoore maako o semti.

Nde sooji'en ɓen ndilli, Ali wi'i e mone, “To mi annduno daa mi jannगी!” Sey Buuba wari tawi e mo dumminii sey yamimo, “Ko fofi a dumminii?” Ali sey hokkimo habaru ko wanngi hakkunde maako e sooji'en. O wi'i, “Jooni soojaho ko'o ɓuriiyam?”

Ali hunii koo nde o mawɗo o yahay janngirde o ekkitoo Wodeere. E mo anndi wigeere to mawɓe kawrata

alaasara e dum ekkitaɓe jannde e mbinndi nder Wodeere. Non Ali wadi.

Too, en nanii habaruuji din. Di nootanake'en yamol men dow nafal jannde? E yiiki amin jannde wadataa koo dume e hoore mayre. Jannde woni laawol tan. Nde wallay'en beyden anndal meeden dow koo dume ko ngiddɛn.

Ali fuddii jannde ngam ekkitoo Wodeere medda e yimɓe. Bodɗum, mo hebii nafal. Ammaa ekkitaaki kin e woodi nafal ko buri non.

Iiro ekkitake jannde ngam dum dooliimo e janngirde, ammaa o huutirii e mayre ngam walluki wuro maako e yimɓe dɗɗɓe. Jannde walliimo naa' seɗɗa nder jodnde maako donmaa! Wodɓe e mbi'a en njanngu burnam ngam keben kuugal gomnati. Ammaa e min ngi'a janngoobe dɗɗɓe kebaayi -- donmaa ɓe kebataa -- iri nga'al kuugal. Haani tefen wodngal nafal ko buri nga'al.

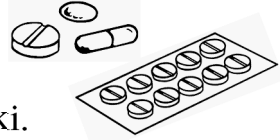
Jannde no wallay'en dow sooduki maagani.

Nder jaamanu

men jooni enen Fulɓe en coodoobe maagani mardiiji naa' seɗɗa. Ammaa en ekkitaaki no dum feerootirta hakkunde maagani bodki e

maagani ki woodaa. To en njahii to caagooru sooruki maagani en anndaa ko winndaa dow kolbaaji koo kwaaliyel maagani ngam cuben bodki. En baggii dow goonga sooroowo tan. Koo dum goonga koo dum fewre, ooho. En mbaawataa njanngen binndi gondi dow – koo inde maaki, koo nyalnde nde ki waatata koo no dum huutinirta e maaki. Bannda hebtuki ko winndii e dow maagani, to en mbaawi jannuki en boo mbaaway ekkitaaki kuuje kese dow paamanki na’i.

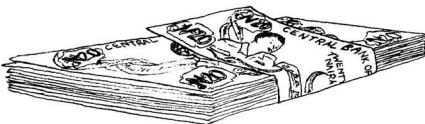
Jannde no wallay’ en e limuki

E mi anndi enen Fulbe en ngidi limuki. Ammaa taa janggaayi, koo dum winndaama a waawataa annditaa. Raa misaalu. Goddo Pullo hebi dereewol ceede daga junngo likitaajo gadaydo rigakafi. Dum limi ceede koo ngale baatal dow maagol. Nde likitaajo on dilli, sey dum yamimo dow lammbaaji binndaadi dow dereewol ngol. Sey o wi’i, “Too, mi hebtii raa lammba tati, nden raa didi donmaa, nden ko Haabe mbi’ata sifiri, ammaa mi hebtaayi noye dum winndi. Dum dari koo dubuuje, ooho?”

Yamudo on sey jali wi’i, “Too, dume woni nafal dereewol ngol to maada? A anndaa nafal maagol woni holluki ceede kaanude kokkaa ngam rigakafi dum?

Ceede noye o wi’imaa kokkaa?”

Sey Pullo on wi’i, “O wi’ii mi hokkamo dari

jowi.”

Yamudo on sey wi'i, “Aa'a! Ko winndaa dow dereewol woni ko gomnati wi'i haani kokkaa. Naa' a hebii baate sappo e joweego'o? Ceede koo ngale baatal woni cappande didi. E de mbinndi do'o. Haani daa a hokkiimo Neeraa dari tati e acirin. Ammaa ngam e mo anndi a waawaa jannguki lammaaji o beydii ceede ko haanaayi!” Daa Pullo on e anndi laambaaji binndaadi daa dum wadaayi non!

Jannde no wallay sukaabe men lugga nder Fulfulde

En ngi'ii jooni e jaamanu men sukaabe men e kubina Fulfulde, ammaa e dum haani koo moye Pullo waawa demngal mum. Jannde woni maagani hubinki Fulfulde.

Fulfulde e woodi baleeri ngam winndukinde. Donmaa e nde winndee. To sukaabe men ekkitake jannde nder Fulfulde ɓe mbaaway ɓe kuutira e mayre ngam ekkitaaki jannde e godde demle. Demngal Fulfulde woni demngal ngal yimbe duɗɓe e merja ammaa nde warti ley e duuniyaaru ngam enen Fulɓe en mbinndaayi defte nder Fulfulde men. Jannguki wallay sukaabe men to' ngejjita demngal maɓɓe ngam ɓe mbaaway ɓe kuutira e mayre ngam beyduki anndal maɓɓe. Donmaa to ɓe mbinndii defte nder Fulfulde, koo moye Pullo janngudo waaway beyda anndal mum koo o waawi wodngal demngal koo tawo. Janngudo hanni ekkitoo jannde e demle tati,

ngam demle den fuu wallaymo e jodnde maako.

Demle den ngoni Fulfulde e
Haadiire e Wodeere.

Jannde woni laawol beyduki anndal

Janngudo waaway beyda anndal e
hoore mum to o jannгии defte feere-
feere. *Anndal woni ko nafata'en*

aynum. Jannde woni laawol hebukingal! Misaalu:
Dudbe e mbinnda defte dow nyawuuji jaamanu men
jooi. Janngudo waaway jangga annda no nyawuuji
din nanngortee e no di maagirtee haa jodnde maako
beyda welki. Ammaa mo jannгаayi bo Baleeri sey to
goddo anndudo warii tinniniimo.

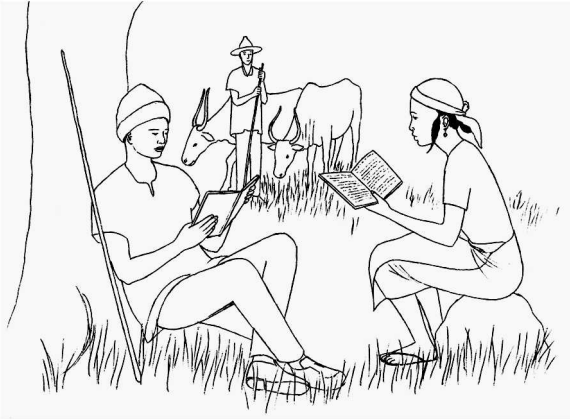
E duuniyaaru e woodi defte dudbe dow anndal feere-
feere. De ngalaa keero! Baawudo jannde waaway
jannгаade heba anndal dudngal ballayngaldum.

Janngoowo waaway huutira e defte ngam ekkitaaki
kuuje bo de'e:

- ◆ No dum suridata balli men e nyawuuji feere-feere.
- ◆ No dum huutirta e dookaaji leydi no haani.
- ◆ Demle feere bono Wodeere.
- ◆ Ndonuuji e lenyi feere.
- ◆ Paamanki mardiji e wigeere biɓbiinde.

Too, banndiraabe, jooi en biɓbake. Anndal men ngal

ndenno heyaayi'en ngam jaamanu fu'um. Beyduki anndal tan wallata'en yahki wigeere to bibbaaki. To en beydii anndal, en mbaaway cuben ngole laawol tokketen ngam welnuki jofnde men. To en mabpii gite men, en mbonii, seko walaa!

Haani ekkitinaa wodbe!

An Pullo anndudo jannde, janngu koo ndeye nyalnde ngam jannde maa nafumaa! Donmaa semmbidinaa banndiraabe maa, mballaabe e jannde!

An a Pullo janngudo. Haani mballaa banndiraabe maada kefta nafal jannde. Meddaa e ndottii'en cemmbidinaabe be mballa koo moye suka ekkitoo jannde – gorko e debbo. Donmaa kokkaa higoobe maada caawori be mballa sukaabe mabbe ekkitoo jannde. Be ekkitoo kambe maa. Ngam suka waawataa nyamra yeeso sey to danyoobe maako mballiimo. Haani enen kaye'en kawten ko'e e ndotti'en ngam nyamruki yeeso sukaabe meeden. Dum wi'ii,

“Ko mawdo teyni suka teynataadum.” Enen mawbe to sukaabe men, haani mballenbe nyamruki yeeso e duuniyaaru.

E min anndi Fulbe e ngoodi yamde dow jannde. Naa’ dow nafal mayre tan be yamata. Be kulay to’ jannde wonnanabe ndonu e pulaaku sukaabe.

Raa ko mbaaweten wi’ikiibe ngam be tabbitina jannde e woodii nden be semmbidina sukaabe ekkitoo jannde, deydey bo Ardo Umaru.

Dum doole godfo ala durngol ngam jannuki?

Enen kam Fulbe ladde en ngalaa ko ummiiden tawuden sey durngol na’i. Durngol dum huunde woodunde.

Walaa ko hadatama durngol koo dum toye njoodifaa.

Durngol dum niiya, taa woodi niiya e bernde maada, too, a duray. Non no anndirdon durngol e woodi nafal e Pullo, non maa jannde woodiri nafal to Pullo.

E min anndi Fulbe kam ko duudi e mbi’a, “No mi wadata mi ala durngol na’i am mi natta janngirde?”

Yamol ngol e ngol woodi. Jannde naa’ dum fijo. E nde hocca wattu haa e hakkiilo neddo. Enen Fulbe en anndi munyal ngam en ndura. Non maa neddo haani ekkitoo munyal e jannde. Ko wonni Fulbe woni ciya hebtuki no jannde hebirtee. E dum yi’a bono e janngirde tan dum ekkitotoo jannde. Ammaa naa’ dum non! Naa’ e dum heba jannde Laarabankeere e wuro? To godfo e woodi niiya, jannde salortaamo.

Min Njawdiri e mi annduno godfo bi’eteedo Likita. O

duroowo o boo dimdoowo. O yidi beyduki anndal maako naa' sedfa. Ngam maajum koo toye to mo woni mo torake yimbe jannube, 6e boo ekkitiimo jannde. E wattu dum fuu e mo duroya. Dereje maako e nder jakaare. To na'i caakake sey o itta dereje din e mo diggina. O tiinake haa jannde maako burii joodiibe nder gariiri. Koo ndeye e mo tefa defte ngam beyduki anndal maako. E laawol ngol o boo fuddii ekkitaaki Wodeere haa mo waawii jannuki godde defte nder mayre. Ko o hewti o laatii o waawii jannde e Fulfulde e Haadiire e Wodeere. E yiiki am, daa e mo don daa o wartay moodibbo wuro maako, koo moye mabbe heba jannde.

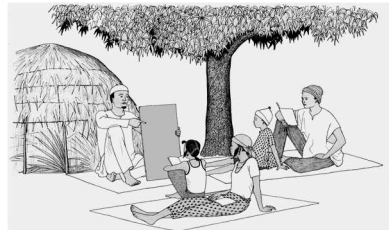
E woodi goddo boo bi'eteedo Ganco. Wuro maako alii dimndol ammaa e 6e ladde. Mawbe wuro maako kokkimo njayri yahki wodnde janngirde. Nde badaaki sedfa ammaa o tiinake o yahi sey to mo waawii jannde e mbinndi. O hennyi senndere sakanndere. Jooni o fuddii ekkitinki sukaabe wuro mabbe jannde – Fulfulde e Wodeere. Bannye donmaa e mo duroya.

Naa' jannde e lallina sukaabe?

Yimbe ko duudi ngidaa waduki bibbe mabbe e nder janngirde. E 6e kula to' sukaabe mabbe lalla, ammaa naa' dum non. Jannde lallintaa suka. Taa yi'ii sukaabe lallii, too, nden maa daga e wuro 6e lallube. Enen Fulbe en mbanndii banndol, en mbi'a, *“Paranaado koo toye woni, waday ko woodi.”* Neddo geeto yejjitataa

wuro ngam jannde koo haade koo badaaki mo woni. Jannde hadataa neddo wona mo hakkiilo faa. Haala lalluki sukaabe naa' dum ngam jannde. Haa mi hokka'on habaru dow goddo jannugodo. Haburu dum dum goonga.

Nden maa ko o fuddi janngirde o lalludo. O yidfaa kuugal koo durngol koo demal. O wallataa wuro. Ko mo yidi daga ceede tan sey yilde tan. Sey dum hokkimo laawol yahki janngirde. O janngi o janngi haa o jippinii. Sey o hebi kuugal to woddi. E mo heba ceede. Ammaa ngikku maako waylitaaki. Haa hannde o wallataa wuro. Jannde wadidum? Aa'a. Ammaa ndaaraa boddum no mo anndiri nafal jannde. Suka hebii nafal daga jannde ammaa ngikku maako hadii nafal ngal warki to wuro.

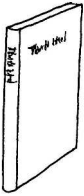

Ammaa to on jabaayi ko mbiimi do'o, caddum walaa, raa goddum caawori. Sukaabe maada mbaaway ekkitoo jannde to wuro, deydey no dum janginirtabe Laarabankeere. E woodi moodibbe ammaa sey taa yobiibe.

Jannde naa' dum ngam Nasaara'en tan

Fulbe dudu e mbi'a, "Ay jannde Booko dum ngam Nasaara'en koo Kirista'en. Pullo haanaayi nattuki Booko." Dow iri dume Booko be meti? Booko naa' dum demngal Wodeere. Booko woni wodndi baleeri ngam winnduki. Neddo waaway huutira e baleeri

Booko ngam winnduki demle feere-feere, naa' Wodeere tan.

Banndiraabe am, ndaaree bodɗum duuniyaaru men. Naa' e woodi moodiɓɓe Al Qu'raani bawɓe jannde ɓaleeri Booko haa e ndi Laarabankeere? Goonga, e ɓe ngoodi!

Demle feere-feere e mbindee e ɓaleeri Booko e ɓaleeri Laarabankeere. Raa misaalu: Dum waaway winnduki demngal Haafiire e ɓaleeri Laarabankeere koo boo e ɓaleeri Booko. E jaamanu men duɗɓe e kuutira e Booko ngam winnduki demle maɓɓe. Non boo Fulfulde e woodi ɓaleeri Booko donmaa ɓaleeri Laarabankeere ngam winndukinde. Haani enen Fulɓe peerootiren hakkunde jannde diina e jannde ɓaleeri feere feere. Godɗo waaway huutirta e ɓaleeri Booko e di Laarabankeere donmaa ngam beyduki anndal muudum. Laarabanko'en duɗɓe maa e kuutira e ɓaleeri Booko. Donmaa e ɓe ekkitoo demle feere ngam beyduki anndal maɓɓe. To' en kulu Booko.

Too, janngudo, e habaru dow Likita on en ngi'ii naa' dum doole nedɗo yaha janngirde gariiri ngam ekkitaaki jannde e mbinndi. An janngudo, haani kawtaa sukaaɓe e rewɓe e worɓe e wuro maa. Sey ekkitinaaɓe jannde. To a wadii non, wuro maada fuu heɓay nafal daga jannde!

